

Amsterdam,
5 September 2001
in promptu.

Beste van Nymatten,
ik stuur je maar weer
eens een paar op papier
bevroren gedachten, daar
bij geleid door ^{de} zinspreuk
~~Placet hic reg.~~; o, nee
ik citeer de verkeerde
quote uit het boek: "latijn
voor de niet-klassiek
opgeleide manifer".
neen, het moet zijn:
Verba Volant, Scripta
manent. Onze *Exchanges
of Correspondence* begint
te lijken op de "Vagina
monologen", met dien
verschil dat het dan
"ohne" vagina geschiedt.
Mijn verjaardag is
18 augustus. Reeds op
10 augustus bereide ik
mij voor op het uitvaren
van je kado: *Speak
Memory van Nabokov*.
Mijn verwantschap
met Nabokov is dat
we beide een "Vera"

1 VRIJDAG 10 AUGUSTUS 2001

de Volkskrant

ANNEMARIE OSTER

Vrouw van de wereld

Ik was even aan de Côte d'Azur, in het nostalgische Menton. Eind jaren dertig verbleven Vladimir Nabokov en zijn gezin er in pension Les Hespérides. Vele schrijvers hebben in die - destijds helemaal verrukkelijke - contreien gebivakkeerd: van Casanova tot Zola, van Céline tot Zweig. Ook Scott Fitzgerald en Katherine Mansfield waren er. De een met zijn vrouw Zelda, de ander met zichzelf.

Françoise Sagan zat er altijd. En niet te vergeten die arme Sylvia Plath. Wel te vergeten die vervelende Sartre (Papa fume une pipe) en Simone de Beauvoir (Maman met een turban).

In een biografie over Nabokov zag ik een foto uit 1938. Om in tranen uit te barsten. Voor de imposante trap van het pension staat, geflankeerd door zijn zoontje Dimitri (witte kniekousen, een donker bonkertje en dito alpinopetje) de schrijver kaarsrecht maar met een éven gebogen linkerbeen in zijn lichte wijde broek, alsof hij ieder ogenblik weg zou kunnen lopen. Maar zo is hij niet getrouwd. Op de achtergrond zie je de hoge deur van het pension met smeedijzeren hek: een gevangenis? Vanonder de rand van zijn hoed kijkt de *pater familias* (tegen wil en dank?) neutraal voor zich uit. Hij lijkt een beetje op Mart Smeets maar dan in het slanker en... gedistingeerder. Zijn grote cashmere sjaal loopt door onder de dichte knoop van zijn sterk getailleerde jasje dat aan de rechterkant is opgeschort. Dat komt door die hand in zijn zak. Ontspannen maar niet heus. Misschien huist daar wel een gebalde vuist.

Op dat moment was de schrijver verliefd op Irina Guadanini (van *Lente in Fialta*?). Hij had haar in Parijs ontmoet en zij was hem achterna gereisd - ze ging gewoon een eindje verderop aan het strand zitten. Maar hij wist haar te weerstaan uit liefde voor zijn vrouw Vera. Met hun zoontje waren de echtelieden een jaar tevoren uit Berlijn gevlucht. Vera, bij wie Nabokov tot het eind van zijn leven zou blijven, was joods. In januari '38 voltooide hij in datzelfde Menton het laatste hoofdstuk van *The Gift*. Dat weer wel. 'Blijf schrijven, hè!'. Carmiggelt zei het al.

Ik was in Menton uitgenodigd door de VPRO. Over nostalgie gesproken. De onvolprezen Hans Keller maakt op dit moment, samen met Roel Bentz van den Berg, programmamaker en schrijver, een documentaire over diens vader Han. (Nooit Hans Bentz van den Berg zeggen.) Als vriendin van

de familie - bijna een familielid; we gingen gezamenlijk met vakantie in die buurt - mocht ik een duit in het zakje doen. Dat heb ik inmiddels gedaan. Weer eens iets anders dan als radio-omroepster in het holst van de ochtend dominees aankondigen, zoals in de jaren zestig bij diezelfde VPRO.

Vanwege de overhaaste vlucht in het hoogseizoen, kwam ik 'ingevlogen' - de jongens waren er al eerder - met Basic Air. Vanuit Zestienhoven. Wat een vriendelijk, fris en overzichtelijk vliegveldje. Sinds kort is het gemoderniseerd. Met eigentijdse middelen maar op gek genoeg smaakvolle wijze waardoor het iets ouderwetse provinciaals is blijven ademen. Vooral die houten vloeren doen weldadig aan. Even werd ik bevangen door een *happy-few*-gevoel, alsof de vliegkunst net was uitgevonden. Straks zat Viruly himself nog achter de stuurknuppel... o, nee. Toch maar liever niet. Onwillekeurig zag ik Ko van Dijk 's nachts in een diffuus verlichte toneelbus Virulietje spelen. Eerst liet hij deze piloot van het eerste uur (bijna het laatste) er lustig op losvliegen, nu eens bestuurder: ontspannen achterover hellend met turend/zonnige blik, dan weer, zoals een kind met uitgespreide armen, het toestel zelf. Daarbij imiteerde de spotzieke toneelspeler vakkundig het gebrom van de motoren. Terwijl allengs zijn bedaarde zweven in geklapwiek, daarna in vervaarlijk gekapsis ontaardde, zwol ook het geluid aan. Wham! Daar barstte onder luid gelach van de hele bus de pesterige apotheose los: een crash van jewelste met Ko er bovenuit: 'Bukken jongens!' Ik was een kind toen ik de anekdote hoorde.

Basic Air (van Transavia) is wel erg basic. De consumpties mag de passagier helemaal zelf betalen; hij/zij krijgt zelfs geen *Telegraaf*. Goddank had mijn buurman er een. Gek, zodra dat dagblad binnen mijn bereik is, laat ik mijn *Vrij Nederland* links (?) liggen. Nu weet ik alles van *The Making of Discovery*, het dagboek van Jeroen Krabbe over zijn film naar het magnum opus van Harry Mulisch (die het net als de maker zelf een meesterlijke film vindt). In VN had ik al gelezen dat Paul de Leeuw de NCRV-evergreen *Zo Vader Zo Zoon* gaat presenteren. Ik kon Nederland met een gerust hart achterlaten.

'Do you remember Menton?', vraagt Molly Bloom zich af in haar monoloog uit James Joyces *Ulysses*. Ik wel. Hierover later meer.

tot echtgenoot hebben verkozen. Meisje
met een andere naam vielen af en
kwamen niet voor op de "short list". Anders
dan Vladimir, heb ik op dit moment van
Christen, geen vriendin. O ja, natuurlijk,
ik heb vele vriendinnen, maar niet
zo'n vriendin, waar "vrienden" achter de
hand binnentikt over prateren en dan weten
te vertellen dat hij er de koffer mee in-
kruipt. Ik ben reeds begonnen in: ~~st~~

"Pheugen, spreek". V. Nab. is geboren in 1899.

In 1916 (17 jaar oud) erft hij een landgoed
met 800 hectare land + wat miljoenen
liquiditeit. Slechts één jaar heeft hij van
zijn welde kunnen genieten. In 1917 begon
de revolutie en raakte hij alles kwijt.

Later sinds hij niet over het verlies van bank-
biljetten, maar over het feit dat de bolsje-
wiken zijn feyt hebben afgenomen. Brots!

Vanavond den we met een Amerikaan en z'n
vrouw, die ik in 24 jaar niet gesproken noch
meegeschreven heb. Ze werkten beide bij de
Bank of America later ongedoopt in Savannah Bank,
in Lagos, Nigeria. Zij wonen in ~~the~~ California en
hebben ons petraceerd. Kennelijk maken we op
sommigen een onvergetelijke indruk.

Hier een paar luizen vandaan vandaan op de pracht
worden. TV opnames permarkt voor de serie: inspecteur
Baantjes om te voldoen aan het bewustzijn niveau v.o.
Nederlandse middelmatigheid. Laten ze een Nabokov (pauze)

Pheugen, spreek b.v.
Ged. 1e